บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบเพื่อศึกษาการรับรู้และการตอบสนองของพยาบาลต่อสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนด และเปรียบเทียบการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดระหว่างพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในหออภิบาลทารกแรกเกิดเป็นระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไปของโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิทั่วประเทศจำนวน 17 แห่ง โดยเป็นพยาบาลวิชาชีพ 202 คนและพยาบาลเทคนิค 30 คน รวม 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ได้หาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index : CVI) เท่ากับ .88 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนการรับรู้ว่าเป็นสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ .92 การรับรู้ชนิดสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ .76 การรับรู้ลักษณะสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ .92 และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ .83 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยข้อมูลทั่วไปของประชากรวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลการรับรู้และการตอบสนองของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคต่อสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดจำแนกเป็นรายข้อวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ คะแนนการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิควิเคราะห์โดยค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW 9.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

พยาบาลวิชาชีพครึ่งหนึ่งร้อยละ 50.0 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.7 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 69.3 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ร้อยละ 76.2 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับฟังการบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ หรืออ่านเอกสารเกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนด และร้อยละ 68.8 ปฏิบัติงานในหออภิบาลทารกแรกเกิดนานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป สำหรับพยาบาลเทคนิคพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ร้อยละ 93.3 มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตร ร้อยละ 63.3 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ร้อยละ 93.3 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับฟังการบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ หรืออ่านเอกสารเกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนด และพยาบาลส่วนมากร้อยละ 46.7 ปฏิบัติงานในหออภิบาลทารกแรกเกิดมากกว่า 2 – 5 ปี

พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคมีการรับรู้สื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพยาบาลวิชาชีพมีการรับรู้ว่าเป็นสื่อสัญญาณและมีการรับรู้ลักษณะสื่อสัญญาณอยู่ในระดับสูง และมีการรับรู้ชนิดสื่อสัญญาณอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพยาบาลเทคนิคมีการรับรู้ว่าเป็นสื่อสัญญาณอยู่ในระดับสูง มีการรับรู้ชนิดสื่อสัญญาณอยู่ในระดับต่ำ และมีการรับรู้ลักษณะสื่อสัญญาณอยู่ในระดับปานกลาง

พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคมีการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อสัญญาณที่พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.5 – ร้อยละ 96.5) มีการตอบสนองไม่ถูกต้องได้แก่ ขณะแทงเข็มพยายามหาเส้นเลือดดำเพื่อให้สารน้ำ ตัวทารกบิดเกร็ง สีผิวคล้ำลงจากเดิมเล็กน้อย ขณะเปลี่ยนผ้าอ้อมสีผิวของทารกไม่เปลี่ยนแปลง อัตราการหายใจสม่ำเสมอ ก่อนให้นมทารกฟังเสียงการทำงานของลำไส้พบว่าลำไส้มีการเคลื่อนไหวดี เมื่อตรวจสอบ gastric content พบว่ากระเพาะอาหารไม่มีนมเหลือ ขณะกำลังใส่สายยางให้นมทางปากทารกแอ่นตัว เหยียดขาตรง ขณะจะเข้าไปวัดความดันโลหิตพบทารกนอนเอาเท้าก่ายกัน และงอแขนเข้าหาลำตัว ขณะทารกนอนลืมตาอยู่ท่านยื่นหน้ามองทารก ทารกทำตาโตหรือทำท่าตื่นตกใจ ขณะจะเข้าไปอุ้มทารกชั่งน้ำหนักทารกมองหน้าดวงตาเป็นประกาย ส่วนพยาบาลเทคนิคพบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.3 – ร้อยละ 93.3) มีการตอบสนองสื่อสัญญาณไม่ถูกต้องเกือบทุกข้อมีเพียงสื่อสัญญาณขณะเคาะปอดพบว่าทารกมีสีผิวลายหัวใจเต้นช้าลง (ร้อยละ 53.3) ขณะวางถาดยาฉีดบนตู้อบทารกยกขางอเข่าและกางนิ้วมือ (ร้อยละ 76.7) ขณะทำแผลที่ศีรษะให้ทารก ทารกใบหน้าเหยเก กางแขนออกทั้งสองข้าง (ร้อยละ 76.7) และขณะพูดคุยกับทารก ทารกส่งเสียงคูหรือห่อริมฝีปาก (ร้อยละ 63.3) ที่พยาบาลเทคนิคให้การตอบสนองสื่อสัญญาณถูกต้อง และพยาบาล

วิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลเทคนิคโดยพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ 36.6 (S.D = 8.1 คะแนนเต็ม 60 คะแนน) และ 11.0 (S.D = 3.9 คะแนนเต็ม 20 คะแนน) ตามลำดับ ส่วนพยาบาลเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดเท่ากับ 32.8 (S.D = 5.5 คะแนนเต็ม 60 คะแนน) และ 7.2 (S.D = 3.1 คะแนนเต็ม 20 คะแนน) ตามลำดับ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ข้อมูลที่ได้อาจยังไม่สะท้อนศักยภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและยังไม่ละเอียดเพียงพอเท่ากับการสังเกตหรือสัมภาษณ์ร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนด โดยการจัดอบรมและให้ความรู้แก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานกับทารกแรกเกิดเพื่อให้พยาบาลมีความตระหนัก และให้การตอบสนองทารกแต่ละรายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านการศึกษา

ควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดและการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และสามารถปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ด้านการบริหาร

วางแผนพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่องโดยการให้ความรู้แก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานกับทารกแรกเกิด และพยาบาลที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่เรื่องสื่อสัญญาณ ชนิดสื่อสัญญาณ ลักษณะสื่อสัญญาณ และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดทุกๆ 6 เดือนหรือ 1 ปี เพื่อให้พยาบาลมีความรู้อย่างถูกต้อง สามารถระบุชนิด ลักษณะ และให้การตอบสนองได้ถูกต้องทั้งหมด เนื่องจากการรับรู้และการตอบสนองที่ถูกต้องเพียงบางส่วนหรือไม่ถูกต้องอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในระยะยาวของทารกได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการตอบสนองของพยาบาลต่อสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนดด้วยการสังเกตการปฏิบัติในสถานการณ์จริงร่วมด้วย

2. ศึกษาซ้ำในพยาบาลทารกแรกเกิดทุกโรงพยาบาลหรือบุคลากรในทีมสุขภาพอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบริการต่อไป

3. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตอบสนองของพยาบาลต่อสื่อสัญญาณทารกเกิดก่อนกำหนด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University